

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس

دوره دکتری فلسفه تطبیقی

گروه علوم انسانی

مصوب سیصد و بیستمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۱۳۷۵/۳/۲۷

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

برنامه آموزشی دوره دکتری فلسفه تطبیقی

کمیته تخصصی:

گرایش:

کدرشته:

گروه: علوم انسانی

رشته: فلسفه تطبیقی

دوره: دکتری

شورای عالی برنامه ریزی در سیصد و بیست و نهمین جلسه مورخ ۱۳۷۵/۳/۲۷ براساس طرح دوره دکتری فلسفه تطبیقی که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تائید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره رادرسه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره دکتری فلسفه تطبیقی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجراست.

- الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره می شوند.
- ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و براساس قوانین تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی میباشند.
- ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) از تاریخ ۱۳۷۵/۳/۲۷ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات آموزشی در زمینه دکتری فلسفه تطبیقی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده ۳) مشخصات کلی و برنامه درسی و سرفصل دروس دوره: دکتری فلسفه تطبیقی در سه فصل جهت اجرا به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ می شود.

رأی صادره سیصد و بیستمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ
۱۳۷۵/۳/۲۷ در خصوص برنامه آموزشی دکتری فلسفه تطبیقی

(۱) برنامه آموزشی دوره دکتری فلسفه تطبیقی که از طرف گروه
علوم انسانی پیشنهاد شده بود با اکثریت آرا به تصویب رسید.
(۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رأی صادره سیصد و بیستمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۵/۳/۲۷ در مورد برنامه
آموزشی دوره دکتری فلسفه تطبیقی صحیح است بمورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تأیید است.

دکتر علی شریعتمداری
سرپرست گروه علوم انسانی

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجرا ابلاغ می شود.

سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

بسم الله الرحمن الرحيم

الف) مشخصات کلی دوره دکترای فلسفه تطبیقی

مقدمه :

در سال ۱۳۶۷ با همت و تدبیر شایسته مسئولان دلسوز و کارآمد حوزه و دانشگاه در راستای اهداف عالی انقلاب شکوهمند اسلامی به رهبری بزرگ مرجع جهان تشیع حضرت امام خمینی (ره) و هماهنگی بیشتر بین این دو قشر علمی و فرهنگی و تامین استادان کارآمد و متخصص در زمینه دروس الهیات و معارف اسلامی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی، مرکز تربیت مدرس وابسته به مدرسه عالی تربیتی و قضائی طلاب قم تاسیس گردید و خوشبختانه از آن زمان تاکنون شش دوره دانشجویی در رشته مدرسی کارشناسی ارشد الهیات و معارف اسلامی پذیرش نموده و حدود نیمی از آنان فارغ التحصیل گردیده اند.

حضور جمع زیادی از فارغ التحصیلان این رشته، در دوره های دکترای دانشگاههای سراسر کشور و اشتغال عده ای بعنوان اعضاء هیات علمی در مراکز آموزش عالی به تدریس و تحقیق و تاکید مستمر مقام معظم رهبری حضرت آیه الله خامنه ای مسد ظله العالی مبنی بر ضرورت راه اندازی رشته های تخصصی علوم اسلامی بویژه کلام، فلسفه، ادیان، تفسیر و تاریخ و با هدف تقویت بنیه علمی و آموزشی طلاب و فضایی حوزه ها و اعضاء هیات علمی دانشگاهها و مدرسان رشته الهیات و معارف اسلامی و پاسخگوئی به شبهات مجامع علمی و مراکز دانشگاهی بین الملل، تاسیس مقطع دکتری در رشته های یاد شده در این نهاد مقدس را ضروری و قطعی می نماید.

در این راستا، وزارت فرهنگ و آموزش عالی و شورای محترم گسترش آموزش عالی با تاسیس دوره های دکتری طی نامه شماره ۲۲/۶۰۱۵ مورخ ۲۵/۱۱/۷۲ موافقت اصولی نموده است.

تعریف، هدف و طول دوره و شکل نظام آموزشی و شرایط پذیرش به

(۳)

شرح ذیل می باشد:

۱- تعریف و اهداف : مقطع دکتری (PH-D) در رشته " فلسفه تطبیقی " یک دوره کامل آموزشی مطابق با برنامه و آیین نامه های مصوب شورای عالی برنامه ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی است که با اهداف ویژه زیر تشکیل می گردد:

- الف) تقویت بنیه علمی فارغ التحصیلان دوره های مدرسی کارشناسی ارشد الهیات و معارف اسلامی و اعضاء هیات علمی مراکز آموزش عالی .
- ب) مقارنه و تطبیق بین دو مکتب فلسفه اسلامی و غرب .
- ج) بهره گیری از امتیازات و ویژگیهای ممتاز و برجسته نظام آموزشی و دانشگاهی در حوزه آموزش و پژوهش .
- د) ایجاد آمادگی لازم جهت حضور فعال علمی در محافل بین المللی و دفاع از ارزشهای عقیدتی نظام اسلامی .
- ه) پرورش نیروهای خلاق ، مبتکر و نوآور در رشته های خاص فلسفه و طرح و نقد آزاد اندیشه های اندیشمندان اسلامی و غیر اسلامی در حوزه های علمی .
- و) جذب داوطلبان مطالعات تخصصی اسلامی از کشورهای دیگر طبق ضوابط و مقررات نظام اسلامی .

۲ - طول دوره و تعداد واحدهای درسی:

طول دوره های دکتری " فلسفه تطبیقی " بر اساس برنامه ها و آیین نامه های مصوب شورای عالی برنامه ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی شامل دو مرحله آموزشی و پژوهشی است و طبق برنامه های مصوب اجرا خواهد شد .

تعداد واحدهای آموزشی رشته " فلسفه تطبیقی " ۳۰ واحد درسی تخصصی و ۲۰ واحد پایان نامه و جمعاً ۵۰ واحد خواهد بود .

تیسره تعداد واحدهای جبرانی زبان انگلیسی حداقل ۸ واحد خواهد بود دانشجویانی که قبلاً آمادگی لازم را در زمینه زبان انگلیسی بدست آورده باشند، ملزم به گذراندن

(۴)

واحدهای جبرانی نخواهند بود و صرفاً " در آزمون ارزشیابی ونهایی آن شرکت خواهند نمود.

۳- شرایط پذیرش:

کلیه فارغ التحصیلان دوره‌های کارشناسی ارشد فلسفه و کلام اسلامی و فلسفه غرب و دوره‌های مشابه به تشخیص گروه آموزشی می‌توانند در آزمون اختصاصی این رشته شرکت نمایند و در صورت پذیرش که با مصاحبه همراه خواهد بود، دارندگان مدرک کارشناسی ارشد فلسفه و کلام اسلامی ۸ واحد فلسفه غرب و دارندگان کارشناسی ارشد فلسفه غرب ۸ واحد فلسفه اسلامی بعنوان کمبود بگذرانند.

تبصره: بدیهی است دوره‌های مشابه نیز به تشخیص گروه آموزشی، ملزم به گذراندن واحدهای جبرانی فلسفه اسلامی و یا فلسفه غرب خواهند بود.

ب) برنامه و فهرست واحدهای "گرایشی فلسفه تطبیقی"

صفحه	پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
		جمع	عملی	نظری			
۶		۶۸		۶۸	۴	معرفت شناسی	۱
۹		۳۴		۳۴	۲	فلسفه تحلیلی زبان	۲
۱۱		۳۴		۳۴	۲	کلیات	۳
۱۳		۳۴		۳۴	۲	وجود و عدم	۴
۱۵		۶۸		۶۸	۴	علیت	۵
۱۸		۳۴		۳۴	۲	تغییر و حرکت	۶
۲۰		۳۴		۳۴	۲	زمان و مکان	۷
۲۲		۳۴		۳۴	۲	اثبات وجود خدا	۸
۲۴		۳۴		۳۴	۲	صفات خدا	۹
۲۶		۳۴		۳۴	۲	خدا و جهان آفرینش	۱۰
۲۸		۳۴		۳۴	۲	نفس و بدن	۱۱
۳۱		۳۴		۳۴	۲	مرگ و جاودانگی	۱۲
۳۳		۳۴		۳۴	۲	فلسفه ارزشها	۱۳
					۳۰	جمع واحدها	

معرفت شناسی

تعداد واحد : ۴ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : _

هدف : مقایسه‌ای بین معرفت شناسی فلسفه مشاء، اشراق و حکمت متعالیه و فلسفه های جدید

سرفصل دروس :

(۱) ماهیت علم

(۲) علم در ارتباط با سایر حالات نفسانی

۲ الف) علم و صدق : فرق علم، خطا، و جهل

۲ ب) علم، باور، و رای

۲ ج) علم و تخیل

(۳) وسعت یا حدود علم

۳ الف) امور شناختنی، امور ناشناختنی، و امور ناشناخته : خدا، ماده

و امور غیر مادی، علت و جوهر، امور نامتناهی و امور فردی، گذشته و

آینده، خود و شی و فی نفسه

۳ ب) جزم اندیشی، شکاکیت، و رویکرد نقدی در باب وسعت و قطعیت

علم

۳ ج) علم به علم

(۴) انواع علم

۴ الف) طبقه بندی علم بر حسب تنوع معلومات

۴ الف ۱) علم به وجود و صیورورت، امور معقول و امور محسوس، امور

ضروری و امور امکانی، امور بلازمان و امور زمانی، امور غیر مادی و امور

مادی

۴ الف ۲) علم به طبائع یا انواع و فرد

۴ الف ۳) علم به امور واقع و تصورات یا روابط میان تصورات

(۷)

۴ الف ۴) علم به امور پدیداری و امور نفس الامری، امور محسوسه و

امور فراحسی

۴ ب) طبقه بندی علم بر حسب تنوع قوا

۴ ب ۱) علم حسی

۴ ب ۲) حافظه

۴ ب ۳) علم عقلی

۴ ج) طبقه بندی علم بر حسب تنوع روشها یا وسائل کسب علم

۴ ج ۱) علم حصولی و علم حضوری

۴ ج ۲) استقراء و استدلال

۴ ج ۳) علم به عنوان تذکر : علم فطری و علم کسبی

۴ ج ۴) علم پیشین و علم پسین : علم نظری و علم تجربی

۴ د) طبقه بندی علم بر حسب مراتب تصدیق

۴ د ۱) علم یقینی و علم احتمالی

۴ د ۲) انواع یقین و مراتب احتمال

منابع :

آثار فلاسفه اسلامی، علی الخصوص فارابی، ابن سینا، شیخ اشراق،

ملا صدرا، و علامه طباطبائی

دوره آثار افلاطون، ترجمه دکتر رضا کاویانی و دکتر محمدحسن لطفی،

انتشارات خوارزمی

متافیزیک یا مابعدالطبیعه، ارسطو، ترجمه دکتر شرفالدین خراسانی،

نشر گفتار

دوره آثار فلوطین، ترجمه دکتر محمدحسن لطفی، انتشارات خوارزمی

تاملات، دکارت، ترجمه دکتر احمد احمدی، مرکز نشر دانشگاهی

گفتار در روش، دکارت، ترجمه محمدعلی فروغی

اخلاق، اسپینوزا، ترجمه دکتر محسن جهانگیری، مرکز نشر دانشگاهی

رساله در اصول علم انسانی، بارکلی، از انتشارات دانشگاه تهران

سنجش خرد ناب، کانت، ترجمه دکتر میرشمس‌الدین ادیب سلطانی،

امیرکبیر

(A)

A.D.Woozley, Theory of Knowledge, 1949

D.W. Hamlyn, Theory of Knowledge, 1970

A.J. Ayer, Problem of Knowledge, 1956

D. Wilson, Presuppositions and Non - Truth -
Conditional Semantics, 1975

A.P. Griffiths (ed), Knowledge and Belief, 1967

G.S.Pappas and M. Swain (eds), Essays on Knowledge
and Justification, 1978

R.M. Ghisalm, Theorg of Knowledge

W.T. Stace, The Theong of Knowledge and Existence,
1932

Janathan Dancg. Gontemporarg Epistemology

فلسفه تحلیل زبان

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : —

هدف : مقایسه آراء فیلسوفان تحلیل زبان و آراء اصولیین، فلاسفه اسلامی
در باب معنا، وضع، اخبار، انشا، حقیقت و مجاز

سرفصل دروس :

(۱) مقدمه‌ای در تاریخچه فلسفه تحلیلی

(۲) نظریه "اوصاف" راسل و نقدهای آن

(۳) نظریه "اسماء خاص" راسل - فرگه و نقدهای آن

(۴) نظریه‌های معناداری

(۵) فعل گفتاری

(۶) حقیقت و مجاز

(۷) عوالم ممکنه : بحث امکان و وجوب

(۸) بازی زبانی ویتگنشتاین و زبان خصوصی

منابع:

کفایه‌الاصول، آخوند خراسانی (مباحث الفاظ)

نهایه‌الدرايه، شیخ محمدحسین اصفهانی

بحوث فی علم‌الاصول، محمدباقر صدر

نهایه‌الافکار، آقا ضیاء عراقی

مقالات فریه، میرزا صادق آقائبریزی

فوائدالاصول، نائینی

زبان، حقیقت و منطق، آیر، ترجمه منوچهر بزرگمهر، دانشگاه

صنعتی شریف

ویتگنشتاین، یوستوس هارت ناک، ترجمه منوچهر بزرگمهر، خوارزمی

(١٥)

Stephen P. Schwartz (ed), Naminy, Necessity, and
Natural Kinds, 1977

William P. Alston, philosophy of language

John R. Searle, Speech - acts

Alvin Plantinga, The Nature of Necessity, 1974

Saul Kripke, Naming and Necessity, 1980

L. Wittgenstein, Philosophical Investigations, 1953

L. J. Gohen, The Diversity of Meaning, 1962

G. Gurrig, Frege, An Introduction to his Philosophy, 1982

M. A. E. Dummett, Frege. The philosophy of Language, 198

Saul Kripke, Wittgenstein on Rules and Private Language, 1982

D. F. Pears, Wittgenstein, 1971

Anthony Kenny, Wittgenstein, 1973

D. Cooper, Metaphor

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : —

هدف : آشنائی با نظرات حکمای اسلام و مقایسه آن با آراء فیلسوفان غربی

سرفصل دروس :

۱) تفکیک کلی از جزئی و ارتباط این دو

۲) مساله کلیات

۲ الف) واقعیت داشتن کلیات (= واقعگرایی)

۲ ب) کلیات به عنوان انتزاعیات یا مفاهیم موجود در ذهن (= مفهومگرایی)

۲ ج) ارجاع و تحویل کلیات به معنای اسمهای عام (= اسمگرایی)

۲) کلیات و جزئیات در نظام معرفت

۳ الف) کلیات به عنوان متعلق علم : دریافت شهودی کلیات

۳ ب) کلیات در ارتباط با عقول

۳ ج) انتزاع مفاهیم کلی از جزئیات حسی

۳ د) تفکیک بین جزئی و کلی در ارتباط با تفکیک بین صورت خیالی و مفهوم عقلی

۳ ه) عدم کفایت علم به جزئیات : تعریف ناپذیری جزئیات

۴) کلی و جزئی در ارتباط با دستور و زبان منطق

۴ الف) تفکیک اسمهای عام از اسمهای خاص

۴ ب) طبقه بندی کلیات : مراتب کلیت

۴ ج) جزئیات و کلیات در احکام : کمیت قضایا، احکام کلی، جزئی و شخصی

۴ د) قواعد مربوط به کلیت و جزئیات مقدمات یک دلیل : کم نتیجه در ارتباط

با کم مقدمات

۵) کاربردهای تفکیک بین کلیات و جزئیات

۵ الف) جزئی و کلی در تحلیل ماده و صورت

(۱۲)

۵ ب (علل کلی و علل جزئی

۵ ج (کلیت قوانین علمی

منابع:

آثار فلاسفه اسلامی ، علی‌الخصوص فارابی ، ابن سینا ، شیخ اشراق ، ملاصدرا و

علامه طباطبائی

دوره آثار افلاطون ، ترجمه دکتر محمد حسن لطفی و دکتر رضا کاویانی انتشارات

خوارزمی

متافیزیک یا مابعدالطبیعه ، ارسطو ، ترجمه دکتر شرف‌الدین خراسانی نشرگفتار

مسائل فلسفه ، برتراند راسل ، ترجمه منوچهر بزرگمهر ، انتشارات خوارزمی

فصلهای ۹ و ۱۰

تحلیل ذهن ، برتراند راسل ، ترجمه منوچهر بزرگمهر ، انتشارات خوارزمی

فصل ۱۱

H.Staniland , Universals, 1972

M.J.Loux(ed.), Universals and Particulars,1970

R.L. Aaron,The Theory of univrsals ,1952

I.M.Bochensky etal, The Problem of umiversals,1956

B.Russell,Prinsiples of Mothematics , Gh . 4-8

B.Russell,Introduction to Mathenatical Philosophy.Gh.13,15-17

B.Russell,Human Understanding. Its Scope and Limits ,part

II Gh. 3,10.

Andrew B. Schoedinger(ed),The Problem of universals,1992

Quine, W.V. Word and Ovject , 1960

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : مقایسه عمیق و اجتهادی میان فلسفه اسلامی و غرب در مسائل اساسی و عمده فلسفه.

سرفصل دروس :

(۱) تصورات مختلف از وجود و عدم : وجود به عنوان یک مفهوم، معانی وجود و عدم

(۲) وجود و وحدت و کثرت

۲ الف) موجود بینهایت و کثرت موجودات متناهی

۲ ب) وحدت یک موجود

۳) وجود و صیوریت

۴) علت وجود

۵) اقسام یا انحاء وجود

۵ الف) تفکیک میان ماهیت و وجود

۵ ب) تفکیک میان جوهر و عرض : وجود مستقل و غیر مستقل

۵ ج) تفکیک میان قوه و فعل

۵ ج ۱) انواع بالقوه بودن و مراتب بالفعل بودن

۵ ج ۲) قوه و فعل در ارتباط با ماده و صورت

۵ د) تفکیک میان وجود عینی و وجود ذهنی

۵ د ۱) وجود امور امکانی

۵ د ۲) وجود تصورات و کلیات

۵ د ۳) وجود اعیان ریاضی

۵ د ۴) وجود نسب

۵ د ۶) وجود سلوب و مفاهیم سلبی

۵ ه) تفکیک میان پدیدار و واقعیت ، محسوس و فراحس ، پدیده و نفس الامر

- آثار فلسفه اسلامی، علی‌الخصوص فارابی، ابن سینا، شیخ اشراق
ملاصدرا و علامه طباطبائی
مابعدالطبیہ، ژان وال، ترجمه دکتر یحیی مهدوی و دیگران، انتشارات
خوارزمی
دوره آثار افلاطون، ترجمه دکتر محمد حسن لطفی و دکتر رضا کاویانسی
انتشارات خوارزمی
مابعدالطبیہ یا متافیزیک، ارسطو، ترجمه دکتر شرف‌الدین خراسانی
نشر گفتار
سنجش خردنات، کانت، ترجمه دکتر میرشمس‌الدین ادیب سلطانی
امیر کبیر
تمهیدات، کانت، ترجمه دکتر غلامعلی حداد عادل، مرکز نشر دانشگاهی
روح تفکر قرون وسطی، اتین ویلسون، ترجمه دکتر علی‌مراد داودی
موثادولوژی، لایبنتیز، ترجمه دکتر عبدالکریم رشیدیان
تحول خلاق، برگسون، ترجمه مهندس علی قلی بیانی
- Aquinas, On Being and Essence
Kierkegaard, Concluding Unscientific Postscript
Brafley, Appearance and Reality
Husserl, Ideas: General Introduction to Pure Phenomenology
McTaggart, The Nature Of Existence, Book 1
Heidegger, Being and Time
Whitehead, Process and Reality
Lovejoy, The Great Chain Of Being
Sartre, Being and Nothingness
Gilson, Being and Some Philosophers

علیت

تعداد واحد : ۴ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : —

هدف : آشنایی با دیدگاههای فلاسفه و غرب در مورد علیت

سرفصل دروس :

- ۱) نظریه عمومی علیت
- ۱ الف) اشتراک لفظی یا معنوی "علت و معلول"
- ۱ ب) تعریف "علت" و "معلول"
- ۲) علیت در ارتباط با معرفت
- ۲ الف) علت به عنوان متعلق و موضوع تحقیقات ما آدمیان
- ۲ ب) علت در روش فلسفی و روش تجربی
- ۲ ب ۱) نقش علل در تعریف
- ۲ ب ۲) نقش علل در استدلال
- ۲ ب ۳) نقش علل در آزمایش
- ۲ ب ۴) نقش علل در فرضیه سازی
- ۲ ج) ماهیت و خاستگاههای علم ما به علل
- ۲ د) محدودیتهای علم ما به علل
- ۳) اقسام علت
- ۳ الف) اقسام چهارگانه ارسطویی : مادی، صوری، فاعلی، غائی
- ۳ ب) علت مثالی افلاطون
- ۳ ج) علت حاله و علت خارجه (تقسیم اسپینوزا)
- ۳ د) علت صدق و علت وجود
- ۳ ه) علت‌های سه‌گانه کالنیگ وود : در علوم انسانی، علوم طبیعی عملی،

و علوم طبیعی نظری

۴) ضرورت رابطه علی و معلولی و رقبای آن

۴ الف) نظریه ارتباط ضروری

۴ ب) نظریه استلزام منطقی

۴ ج) نظریه تکرر منظم

۵) سنخیت علت و معلول

۵ الف) آیا سنخیت همان مشابهت است یا نه؟ اگر بلی، حد نصاب

مشابهت چیست؟

۵ ب) آیا علت و معلول عینیت دارند یا مغایرت یا عینیت در

عین مغایرت؟

۵ ج) آیا علت و معلول اتصال دارند یا انفصال یا اتصال در عین

انفصال؟

۵ د) ارتباط علت و معلول درونی است یا بیرونی؟

۶) تقدم علت بر معلول

۶ الف) تقدم زمانی

۶ ب) تقدم غیر زمانی

۷) علت فاعلی

۸) علت غائی

۹) چه سنخ اموری علت واقع می‌شوند و چه سنخ اموری معلول؟

۱۰) زیادت علت بر معلول

۱۱) کیفیت ارتباط علت و معلول

۱۱ الف) جهت علیت : یک طرفه یا دو طرفه ؟

۱۱ ب) جانشین پذیری علت

۱۱ ج) آیا علیت بیش از شرطیت است؟

۱۲) ربط علیت با پاره‌ای از امور دیگر

۱۲ الف) با قوانین علی و معلولی

۱۲ ب) با قوانین طبیعی

۱۲ ج) با قوانین علوم انسانی

۱۲ د) با قوانین تاریخی

۱۲ ه) با اصل عدم قطعیت هایزنبرگ

۱۲ و) با شرطیه‌های خلاف واقع

(۱۷)

۱۲ ز) با دگرگونی

۱۳) علیت الهی

۱۳ الف) در منشاء و وجود عالم : خلقت : احداث و ابقاء

۱۳ ب) علیت الهی در حرکات عالم : محرک بلا تحریک

۱۳ ج) در حاکمیت بر عالم : قضاء و قدر

۱۳ د) در امور فوق طبیعی : معجزه

۱۳ ه) آیا خلقت با اصل علیت سازگار است ؟

۱۳ و) وجود علتی که معلوش نباشد و چگونه امکانپذیر است ؟

منابع :

آثار فلاسفه اسلامی: علی‌الخصوص فارابی، ابن سنا، شیخ اشراق،

ملاصدرا، و علامه طباطبائی

متافیزیک یا مابعدالطبیعه، ارسطو، ترجمه دکتر شرفالدین خراسانی،

نشر گفتار

مابعدالطبیعه، ژان وال، ترجمه دکتر یحیی مهدوی و دیگران، انتشارات

خوارزمی

تحول خلاق : برگسون، ترجمه مهندس علی قلی بیانی

علم به کجا می‌رود؟، ماکس پلانک، ترجمه احمد آرام

علم ما به عالم خارج، برتراند راسل، ترجمه منوچهر بزرگمهر، فصل ۸

David Hume, A Treatise of Human Nature

B.B. Lushard, The Nature of Thought, 1939

M. Bunge, Causality, 1959

H. L. A. Hart and A. M. Honore, Causation and the Law, 1959

J. L. Mackie, The Cement of the Universe, 1974

F. Goppleston, A History of Philosophy Vol. 9, 1950

E. Sosa (ed), Causation and Conditionals, 1975

M. Brand (ed), The Nature of Causation, 1976

Mc Tadjart. The Nature of Existence. Gh. 24 - 26

Ducasse, Causation and the Types of Necessity

Watts, The Reign of Causality

تغییر و حرکت

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : -

هدف : مقایسه عمیق و اجتهادی فلسفه اسلامی با غرب در مسائل اساسی و عمده فلسفه

سرفصل دروس :

(۱) ماهیت و واقعیت حرکت

(۲) اجزاء حرکت

(۳) نقش تضاد در حرکت

(۴) اندازه گیری حرکت

۴ الف) زمان یا دیمومست به عنوان مقدار حرکت

۴ ب) انقسام پذیری و استمرار حرکت

(۵) انواع حرکت

۵ الف) حرکات کمی ، کیفی ، وضعی و ایینی

۵ ب) ارجاع و تحویل همه انواع حرکت به یک نوع

۵ ج) مقایسه حرکت در موجودات زنده با حرکت در موجودات غیر زنده

(۶) تحلیل حرکت در مکان

۶ الف) فضا ، مکان و خلاء

۶ ب) حرکت طبیعی و حرکت قسری

۶ ج) انواع حرکت در مکان

۶ ج ۱) حرکت مستقیم الخط و حرکت دوری

۶ ج ۲) حرکت یکنواخت و نایکنواخت

۶ ج ۳) حرکت مطلق و حرکت نسبی

۶ ج ۴) حرکت ارضی و حرکت سماوی

۷) حرکت کمی

۷ الف) افزایش و کاهش اجسام غیرزنده

۷ ب) رشد اجسام زنده

۸) حرکت کیفی

۸ الف) حرکت فیزیکی و حرکت شیمیایی ، مرکبات و مخلوطها

۸ ب) حرکت زیستی

۹) حرکت جوهری

۱۰) ادراک حرکت : از راه حس یا از راه عقل

۱۱) کون و فساد

۱۱ الف) کون و فساد در اجسام

۱۱ ب) فساد ناپذیری آنها ، اجرام سماوی و جواهر مجرد

۱۲) تغییر ناپذیرها

۱۲ الف) تغییر ناپذیری معقولات، قلمرو صدق

۱۲ ب) تغییر ناپذیری قضاء الهی

۱۲ ج) تغییر ناپذیری خدا

منابع

آثار فلاسفه اسلامی ، علی‌الخصوص فارابی ، ابن سینا ، شیخ اشراق ، ملاصدرا

و علامه طباطبائی

دوره آثار افلاطون ، ترجمه دکتر محمد حسن لطفی و دکتر رضا کاویانی

طبیعیات ، ارسطو ، ترجمه دکتر مهدی فرشاد ، امیر کبیر

مابعدالطبییه یا متافیزیک ، ارسطو ، ترجمه دکتر شرف الدین خراسانی امیرکبیر

سنجش خردناب، کانت ، ترجمه دکتر میرشمس‌الدین ادیب‌سلطانی، امیرکبیر

تحول خلاق، برگسون ، مهندس علی‌قلی بیانی

Descartes, the Principles of Philosophy, Part II, 24- 53

Heibnitz, Discourse on Metaphysics , XV- XXII

Maxwell, Matter and Motion

Heidegger, Being and time

B. Russell, The Analysis of Matter , Gh. 27

Whitehad, The Goncept of Nature , Gh . 5

Whtehead, Process and Reality, Part II, Ch .10

زمان و مکان

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : -

هدف : مقایسه عمیق و اجتهادی فلسفه اسلامی با فلسفه غرب در مسائل اساسی و عمده فلسفه

سرفصل دروس :

- ۱) ماهیت زمان : زمان به عنوان دیوموت یا به عنوان مقدار حرکت ؛ زمان به عنوان کم متصل ؛ زمان مطلق و نسبی
- ۲) تفکیک میان سرمدیت به معنای زمان بینهایت و سرمدیت به معنای بیزمانی و تغییر ناپذیری
- ۳) نحوه وجود زمان
- ۳الف) اجزاء زمان : گذشته ، اکنون ، آینده
- ۳ ب) واقعیت داشتن گذشته و آینده در ارتباط با وجود اکنون
- ۴) ارتباطات زمانی
- ۴ الف) همزمانی علت و معلول ، فعل و انفعال ، علم و معلوم
- ۴ ب) تعاقب یا تقدیم و تاخر علت و معلول و قوه و فعل
- ۴ ج) تعاقب و همزمانی در تداعی معانی
- ۴د) مقایسه همزمانی و تعاقب در امور زمانی با علیت تقدم و تاخر در امور غیر زمانی
- ۵) علم به زمان و تجربه و
- ۶) فضا ، مکان و ماده
- ۶ الف) فضا یا امتداد به عنوان ذات یا خاصه اجسام
- ۶ ب) فضا به عنوان ظرف اجسام
- ۶ ج) سه بعدی بودن اجسام
- ۷) فضا ، خلاء و حرکت
- ۷ الف) نقش فضا یا مکان در حرکت اینی

۷ ب (مساله خلاء

۷ ج (فضا به عنوان واسطه در افعال فیزیکی : فعل از راه دور

۸ (فضا ، کمیت و نسبت

۸ الف (تناهی یا عدم تناهی فضا

۸ ب (ارتباط فضای فیزیکی و فضای ریاضی

۸ ج (فضای هندسی ، انواع و خواص آن

۸ د (اندازه گیری فضاها ، فواصل و مقادیر

۹ (علم به فضا و اشکال

۹ الف (فطری بودن یا اکتسابی بودن ادراک فضا

۹ ب (تفاوت میان فضای بصری ، سمعی و لمسی

منابع

آثار فلاسفه اسلامی ، علی‌الخصوص فارابی ، ابن سینا ، شیخ اشراق

ملاصدرا و علامه طباطبائی

زمان و اختیار ، برگسون ، ترجمه مهندس علی قلی بیانی

فیزیک و فلسفه ، جیمز جنبز ، ترجمه مهندس علی قلی بیانی

Hodgson, Time and Space

Robb, A Theory of Time and Space

Weyl, Space - Time - Matter

S.Alexander, Space, Time ,and Deity

Einstein, Relativity,The SPecial and The General Theory

Heidegger, Being and Time

Eddington, Space, Time , and Gtavitiation

Mead, Philosophy of The Present

Leibnitz, Gorrespondence With Glarke

Mach, Space and Geometry in The Light of Physiological
Psychological and Physical Inguiry

I.I.G. Smart(ed.), Problems of Space and Time , 1964

R.Gale(ed.), The Philosophy of Time , 1968

J. W. Dunne, An Experiment With Time , 1927

L.Sklar, Space,Time and Space Time , 1974

اثبات وجود خدا

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : —

هدف : شناخت براهین اثبات وجود خدا در فلسفه اسلامی و غرب

سرفصل دروس :

(۱) تعریفپذیری یا تعریفناپذیری خدا

(۲) ادله اثبات وجود خدا

۲ الف) ادله وجود شناختی

۲ ب) ادله جهانشناختی

۲ ب ۱) برهان حرکت

۲ ب ۲) برهان حدوث

۲ ب ۳) برهان امکان و وجوب

۲ ج) ادله غایتشناختی

(۳) نقد ادله اثبات وجود خدا : لادریگری دینی

(۴) ادله نفی وجود خدا

(۵) اصل موضوع قرار دادن وجود خدا : ادله عملی برای اعتقاد به وجود خدا

منابع :

آثار فلاسفه اسلامی ، علی الخصوص فارابی ، ابن سینا ، شیخ اشراق ، ملاصدرا

و علامه طباطبائی .

درباره خدا چگونه بیندیشیم؟ مورتمریج، آدلر، ترجمه احمد آرام

(۲۳)

Descartes , the Principles of Philosophy
Hume , Dialogues Concerning Natural Religion
Hume, the Natural History of Religion
Kant , Religion Within the Limits of Reason Alone
J.S.Mill. three Essays on Religion
W. Jams, the Will to Believe
St. Anselm , Monologium and Proslogium
L. Stephen , An Agnostic's Apology
A.E. Taylor , Does God Exist?

صفات خدا

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : —

هدف : مقایسه دیدگاههای فلاسفه اسلامی و غرب در مورد صفات الهی

سرفصل دروس :

(۱) وحدت ذات و وجود در خدا و وجوب وجود

(۲) وحدت و بساطت ذات الهی

(۳) تجرد خدا

(۴) سرمدیت

(۵) تغیر ناپذیری

(۶) عدم تناهی

(۷) کمال

(۸) علم مطلق

(۹) قدرت مطلقه

(۱۰) خیرخواهی علی الاطلاق

منابع :

آثار فلاسفه اسلامی ، علی‌الخصوص فارابی، ابن سینا ، شیخ اشراق ، ملاصدرا
و علامه طباطبائی

Aquinas , Summa Theologica

St. Anselm, Proslagium and Monologium

Schleiermacher, the Christian Faith

(۲۵)

Royce, the Conception of God

Otto. the Idea of the Holy

Tennant, Philosophical theology

Gilson ,Reason and Revelation in the Middle Ages

Gilson, God and Philosophy

خدا و جهان آفرینش

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : —

هدف : آشنایی با دیدگاههای فلسفی در مورد ارتباط خداوند با جهان هستی

سرفصل دروس :

- (۱) خدا به عنوان خالق جهان آفرینش
- (۲) خدابه عنوان علت اولی
- (۳) خدا به عنوان علت مثالی
- (۴) خدا به عنوان علت غائی : سیر همه موجودات به سوی خدا
- (۵) حلول یا تعالی خدا
- (۶) اراده الهی : اختیار الهی
- (۷) عدل الهی و رحمت الهی : پاداش و کیفر الهی : مساله شر
- (۸) خدا به عنوان معلم : وحی و الهام الهی
- (۹) قضا و قدر الهی
- (۱۰) حاکمیت و قانون الهی
- (۱۱) لطف
- (۱۲) معجزات
- (۱۳) داوری نهائی در روز قیامت

منابع :

آثار فلاسفه و متکلمین اسلامی ، علی‌الخصوص فارابی ، ابن سینا ، شیخ اشراق
ملاصدرا ، و علامه طباطبائی

(۲۷)

P.Geach , Providence and Evil ,1977

P.Helm,Divine Commands and Morality ,1981

A.Kenny, the God of the Philosophers,1979

L.Urban and D.Walton (eds.) , the Power of God :Readings on Omnipotence and Evil, 1978

H.Ward , Rational theology and the Creativity of God , 1982

Clement Dore , God , Suffering, and Solipsism, 1989

Aquinas . Summa theologica , Part I

Kant , Practical Reason

نفس و بدن

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : —

هدف : بررسی دیدگاههای گوناگون در باره نفس و بدن

سرفصل دروس :

(۱) تصورات مختلف از نفس و اثبات وجود نفس به هریک از آن معانی

(الف) نفس به عنوان مبداء حیات : نفس به عنوان صورت بدن

(ب) نفس به عنوان مبداء تمیز موجودات متفکر از موجودات غیرمتفکر :

نفس به عنوان ذهن و عقل

(ج) نفس به عنوان مبداء هویت شخصی

(۲) تحلیل قوای نفس

(الف) تفکیک بین نفس و قوا با افعال آن

(ب) ارتباط و همسنگی اجزاء نفس

(ج) انواع نفس و انحاء حیات

(ج۱) نفس نباتی و قوای آن

(ج۲) نفس حیوانی و قوای آن

(ج۳) نفس انسانی و قوای آن

(۳) تجرد نفس

(۴) ارتباط نفس و بدن: ارتباط مبداء صوری و مبداء مادی یا ارتباط جوهر مجرد

و جوهر مادی یا ...؟

(۵) نحوه هستی نفس

(الف) وحدت نفس انسانی

۵ب) منشاء نفس انسانی :حدوث و قدم نفس

۶) کیفیت علم ما به نفس و قوای آن

۶الف) علم نفس به خود

۶ب) علم تجربی به نفس در روانشناسی تجربی

منابع:

- آثار فلاسفه اسلامی ، علی‌الخصوص فارابی ، ابن سینا ، شیخ اشراق ، ملاصدرا
و علامه طباطبائی
سه گفت‌و شنود بین هیلاس و فیلونوس ، بارکلی ، ترجمه منوچهر بزرگمهر ،
انتشارات دانشگاه تهران
تمهیدات ، کانت ، ترجمه دکتر غلام علی حداد عادل، انتشارات مرکز دانشگاهی
مونا دولوژی، لایب نیتز ، ترجمه دکتر عبدالکریم رشیدیان
ماده و یاد ، برگسون ، ترجمه مهندس علی قلی بیانی
روانشناسی و دین ، یونگ ، ترجمه فواد روحانی
درباره نفس ، ارسطو ، ترجمه علی مراد داودی
دوره آثار افلاطون، ترجمه دکتر محمدحسن لطفی و دکتر رضا کاویانی ، خوارزمی
دوره آثار فلوطین ، ترجمه دکتر محمد حسن لطفی ، خوارزمی

Descartes, the Principles of Philosophy, part I

Jung, Modern Man in Search of a Soul

G.N.A.Vesy(ed.), Body and Mind, 1964

J.W.Reeves, Body and Mind in Western thought, 1958

K.Vampbell, Body and Mind , 1970

A. R. White, the Philosophy of Mind , 1967

G.Ryle, the Concept of Mind . 1949

D.M.Armstrong, N.Malcolm, Consciousness and Causality: A Debate
on the Nature of the Mind , 1984

(۲۰)

A.Lenny, Action, Emotion and Will , 1963

J.Glover (ed.) , the philosophy of Mind , 1976

C.MeGinn, the Character of Mind , 1982

مرگ و جاودانگی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : —

هدف : بررسی تطبیقی جاودانگی نفس در فلسفه اسلامی و غرب

سرفصل دروس :

(۱) تصورات مختلف از جاودانگی

... الف) اعاده معدوم

ب) از طریق بدن علوی

ج) تناسخ

د) عود ارواح به ابدان خود

ه) روح بدون بدن

(۲) ادله اثبات جاودانگی: ادله عقلی، تجربی، و اخلاقی

(۳) ادله نفی جاودانگی

منابع:

آثار فلاسفه اسلامی، علی‌الخصوص ابن سینا، فارابی، شیخ اشراق، ملاصدرا،

و علامه طباطبائی

Augustine, On' the Immortality of the Soul

Hume , of the Immortality of the Soul

Hume, of Suicide

J.S.Mill, Three Essage On Religion

W.James, Imman Immortality

Kierkegaard, Cancluding Unscientific Postscript , PP.is2-158

(۲۲)

Broad, the Mind and Its Place in Nature, ch.11-13

Hocking, thoughts on Death and Life

فلسفه ارزشها

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : —

هدف : آشنایی با نظریه‌های مختلف درباره ماهیت ارزشهای اخلاقی و مقایسه دیدگاههای فیلسوفان اسلامی و مسیحی در این خصوص.

سرفصل دروس :

- ۱) انواع ارزشها : اخلاقی ، حقوقی ، زیبایی شناختی ، دینی و مذهبی
- ۲) ماهیت گزاره‌های اخلاقی
- ۳) صدق و کذب گزاره‌های اخلاقی
- ۴) واقع و ارزش
- ۵) نسبیت ارزشهای اخلاقی و اطلاق آنها
- ۶) ارتباط اخلاق و عمل
- ۷) ارتباط اخلاق و دین

منابع:

- اصول فلسفه و روش رئالیسم ، علامه طباطبائی مقاله [۳] دراکات حقیقی و اعتباری "]
" جاودانگی و اخلاق " ، استاد شهید مطهری
دانش و ارزش ، دکتر عبدالکریم سروش
فلسفه اخلاق در قرن حاضر ، وارنوک ، ترجمه صادق لاریجانی
نهایه‌الدرایه ، محقق اصفهانی
کفایه الاصول ، محقق خراسانی
فوائد ، محقق خراسانی

(۲۴)

بنیاد مابعدالطبیعه اخلاق ، کانت ، ترجمه حمید عنایت و علی قیصری،

خوارزمی

اخلاق ، جورج ادوارد مور ، ترجمه اسماعیل سعادت

G.E.Moore, Principia Ethica

R.M.Hare, Language of Morals

Philippa Foot(ed), theories of Ethics

P.H. Nowell-Smith, Ethics

David McNaughton, Moral Vision , An Introduction to Ethics

Kovesi, Moral Notions

Brenda Almond, Moral Concerns

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بیت عالی

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۲/۲۶۶۲

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند بر اساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی، دوره، سه‌ماهه، نوبت و شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
 - ۱- واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
 - ۲- برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدهای دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
 - ۳- آن دسته از دانشجویانی که در شمول بند ۱-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
 - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجویان، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
 - ب: در سبب‌هایی که در برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبب‌ها قبلاً گذرانده است، بر اساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن نروس را ندارد.
 - ج: گذراندن در سبب‌هایی از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن درس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
 - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کلیه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۵ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مقرر جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد تقی چاشمی کلیایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری ابلاغ نماید.

سید محمد کاظم ناشینی

دستورالعمل شورای عالی برنامه ریزی

جمهوری اسلامی ایران
ارت فرهنگ آموزش عالی

بسم الله

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۴

شماره ۲۲/۲۶۴۹

پیوست

حداقل و حداکثر واحدهای درسی درمقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۲/۱۱/۹)
شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری روی برنامههای آموزشی، حذف دروس ناموفق و واحدهای غیر ضرور و ادغام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد. این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

۱- دورههای کاردانی حداقل ۶۲ و حداکثر ۷۲ واحد

۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۲۰ واحد و حداکثر ۱۲۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)

۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد

۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختصاص به پایان نامه دارد).

۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد

۶- دورههای دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۲۰ واحد می تواند اختصاص به رساله داشته باشد.

براینصورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضرور، سقف واحدها را درمقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقلیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۲-۷۴ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۲ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، براینصورت تطبیق واحدها و دروس با برنامههای جدید حسب مورد برعهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحصیلات تکمیلی مؤسسه ذی ربط است.

رای صادره جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی بخصوص تقلیل واحدهای درسی درمقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به مرحله اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم نائینی

مدیر شورای عالی برنامه ریزی

۳۱۹